

УДК 321.01

Козіцька Х. – ст. гр. БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

НЕОЛІБЕРАЛІЗМ ЯК СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА ТЕЧІЯ

Науковий керівник: асистент Габрусєва Н.В.

Неолібералізм— сучасна політична течія, різновид традиційної ліберальної ідеології та політики, що сформувався як відображення трансформації буржуазного суспільства від вільного підприємництва до державно-монополістичного регулювання економіки, інституалізації нових форм державного втручання в суспільне життя; різновид лібералізму зі збереженням принципу демократії, вільної конкуренції, приватного підприємництва. Неолібералізм виходить із необхідності партнерства між урядом, бізнесом і працею на всіх рівнях господарського механізму. У ХХ ст. він виявив себе у «новому курсі» Ф. Рузвельта. У 50-ті роки цього століття вирізнялася соціально-охоронна функція доктрини сучасного лібералізму, спрямована на збереження капіталізму, реформування його окремих ланок та інститутів. Проте наприкінці 60-х — на початку 70-х років він утратив динамізм і здатність оперативно відгукуватися на проблеми суспільства. Його витіснив неоконсерватизм. У середині 80-х років неолібералізм знову почав міцніти в боротьбі з правоконсервативними і лівими течіями, зокрема, було зроблено спробу переосмислити характер відносин суспільства, державно-політичної системи та індивіда, сформулювати концепцію «передового ліберального суспільства», автором якої був В. Жискара Д'Естен.

Неолібералізм є неоднорідною течією. «Праве» крило вважає, що вирішення проблем сучасного суспільства можливе через створення уряду згідно з вимогами моралі, виступає за «мінімальну» державу, будучи в цьому солідарним з консерваторами. «Ліве» крило, поділяючи основні положення концепції «нового суспільства» Ф. Рузвельта, заперечує класові суперечності, зводить їх до конфлікту між виробництвом і споживанням. Головною вважають не суперечність між багатими та бідними, а між тими, хто намагається зберегти «індустріальне суспільство» і хто хоче рухатися вперед. Серед теоретиків цього крила — Джеймс Гелбрейт, відомий як автор теорії конвергенції, згідно з кою інтернаціоналізація економічної, політичної та культурної діяльності веде до політичного і соціального зближення різних систем, а також і Деніел Белл, який сформулював основні засади концепції «постіндустріального суспільства». Різновидом ліберальної теорії постіндустріального суспільства є концепція інформаційного суспільства З. Бжезінського і О. Тоффлера. Розглядаючи суспільний розвиток як «зміну стадій», вони акцентували увагу на домінуванні інформаційного сектора економіки.

В основі неоліберальних теорій фігурують не стільки проблеми власності, скільки проблеми розподілу й перерозподілу національного доходу, структура соціальних потреб суспільства і способів їх задоволення. Соціалізм, соціальну справедливість неоліберали трактують як загальні гуманістичні спрямування, яких дуже важко досягти, оскільки «природа людини» незмінна. Нині ліберальний рух налічує до 110 партій, 60 із них об'єднані в Ліберальний Інтернаціонал, створений 1947р. В Україні лібералізм як політична доктрина представлений групою різноманітних ліберальних партій і рухів. Його прихильники виступають за формування вільного ринку, забезпечення умов для різних форм економічної діяльності, розвиток конкуренції.